

KOŽA

nadaljevanje snovi

V zvezek že imaš napisan naslov KOŽA.

Preberi snovi v učbeniku na strani 94-96.

Snov v zvezek zapisuj po točkah. Nadaljuj od točke, kjer si ostal.

Navodil, ki so napisana z **zeleno barvo** ne rabiš prepisovati.

Prepiši vprašanja in nanje odgovori.

1. Od česa je odvisna sestava znoja?

Sestava znoja je odvisna od stanje tekočin in elektrolitov v telesu. Vonj je odvisen tudi od prehrane.

2. Kadar te zebe, se ti dlake naježijo. Zakaj?

Ker se mišice naježevalke ob njih skrčijo.

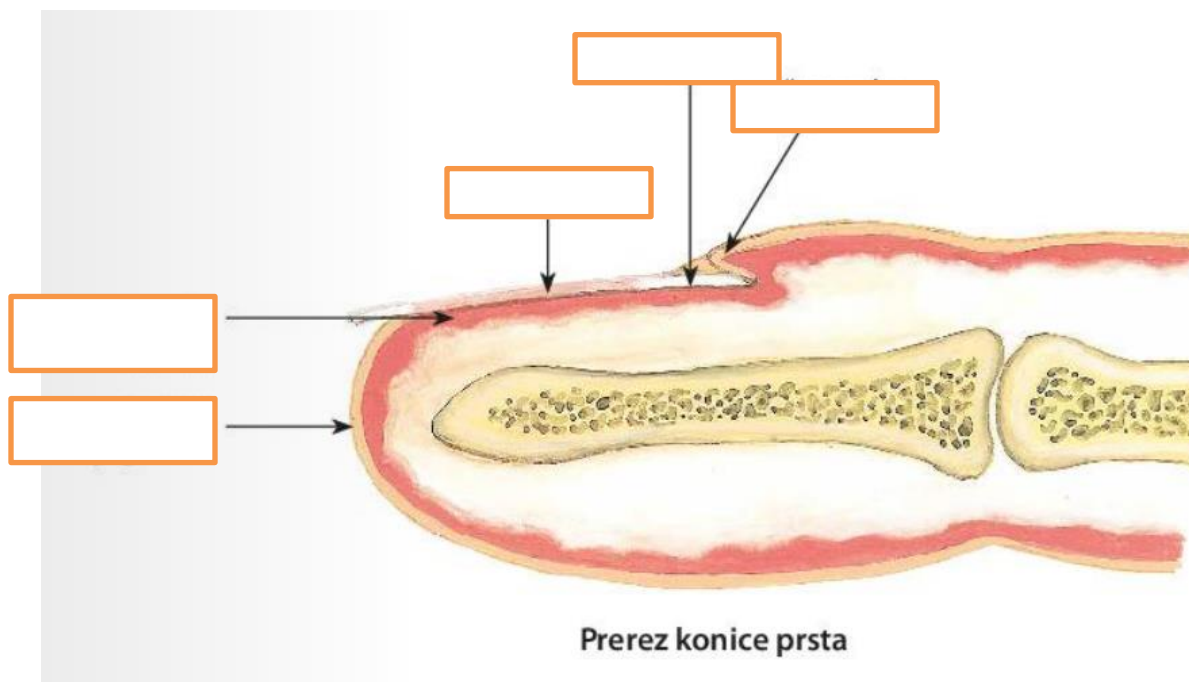
3. Naštej izločke, ki jih tvori koža? Koža tvori lase, dlake in nohte.

iz česa so sestavljeni? Lasje in dlaka so iz poroženelih celic, nohti pa so iz roževine.

4. Zgradba nohta

Nariši noht in označi dele nohta. Z legendo prikaži kje na nohtu se nahajajo:

- odmrle celice povrhnjice,
- živi del povrhnjice.

Legenda:

- Odmrle celice povrhnjice sestavljajo nohtno ploščo.
- Živi del povrhnjice sestavljata tanek rob (lunica), iz katerega noht raste in notranje ležišče.

5. Poleg krvnih žilic tik pod površino kože daje koži njeno značilno barvo še kožno barvilo. Kako se imenuje kožno barvilo? **Melanin.**
Kakšna je njegova vloga? **Ščiti pred škodljivimi UV žarki tako, da jih vpije.**
6. Na spletnih straneh poišči informacije o nekaterih pogostih boleznih kože. Za vsako bolezen zapiši, zakaj bolezen nastane (vzrok nastanka).

Bolezen/ Poškodba	Informacije o bolezni
akne ali mozoljavost učb. str. 97	Vzrok nastanka: zaradi pospešenega nastajanja maščob v lasnih mešičkih kože, ki se lahko zamašijo ali okužijo z bakterijami. Poslabšanje ob stresu ali neprimerni prehrani.
kožni rak učb. str. 97	Vzrok nastanka: posledica pretiranega sončenja (izpostavljanja UV žarkom). Razvije se zaradi poškodb v celicah kože.
žulji	Žulj nastane, kadar se zaradi mehaničnih sil, pogosto je to trenje, med zgornjo plastjo kože in spodnjimi plastmi nabere tekočina.
vitiligo	Bolezen, ki nastane zaradi izgube pigmenta. Kaže se v obliki belih (nepigmentiranih), ostro omejenih madežev na različnih predelih telesa. Vzrok bolezni: ni znan. Do vzroka poskuša priti več znanstvenih študij, ki ugotavljajo, zakaj se na nekem predelu kože pigmentne celice nenadoma "utrudijo", proizvajajo manj kožnega pigmenta in celo odmrejo oziroma izginejo.
bradavice	Bradavice so nenevarni izrastki na koži ali sluznicah, ki jih povzročajo človeški papilomavirusi (HPV). Predstavljajo najpogostejšo virusno okužbo kože in sluznic.
koprivnica	Koprivnica je kožna bolezen, pri kateri se pojavijo zelo srbeči, izbokli, rdeče obrobljeni izpuščaji. Koprivnica se pogosto pojavi po okužbi ali kot posledica alergijske reakcije, na primer na zdravila, pike žuželk ali hrano. Sprožitelj je lahko tudi stres, nizka temperatura. Pri okoli polovici bolnikov vzrok ostane nepojasnen.
herpes	Herpes na ustnicah je nadloga, ki se na oboleli ustnici kaže kot skupek večjih in manjših mehurčkov, napoljenih s tekočino. To je virusno obolenje, ki ga povzroča virus herpes simpleks tipa 1 (HSV-1). Z virusom se lahko okužite tako, da pridete v direkten stik z okuženo kožo ali sluznico, po stiku pa se virus prenese v organizem, kjer ostane prisoten celo življenje in se ga nikakor ne moremo znebiti.

VAJE ZA PONAVLJANJE

1. Obkroži DA, če je trditev pravilna in NE, če je napačna.
a) Koža tvori dlake, lase in nohte.	DA	NE
b) Poglavitna naloga nohta je, da se z njim popraskaš.	DA	NE
c) Ko si strižemo lase ali nohte, nas zelo boli, saj so zelo dobro oživčeni.	DA	NE
d) Noht je zgrajen iz roževine.	DA	NE
e) Loj je mastna snov, ki ima vlogo maziva za dlako in kožo.	DA	NE
f) Ob dlakah je mišica napihovalka, ki se skrči in dlako dvigne, ko te zebe.	DA	NE
g) Uravnavanje telesne temperature imenujemo termoregulacija.	DA	NE

a) ✓

b) ✗ Poglavitna naloga nohta je, da ščiti prstno jagodico.

c) ✗ Ko strižemo lase ali nohte, nas ne boli, saj strižemo del, zgrajen iz poroženelih celic, ki niso več žive. Lasje, dlake in nohti so dobro oživčeni v delu, kjer izraščajo (lasni mešiček, lunica).

d) ✓

e) ✓

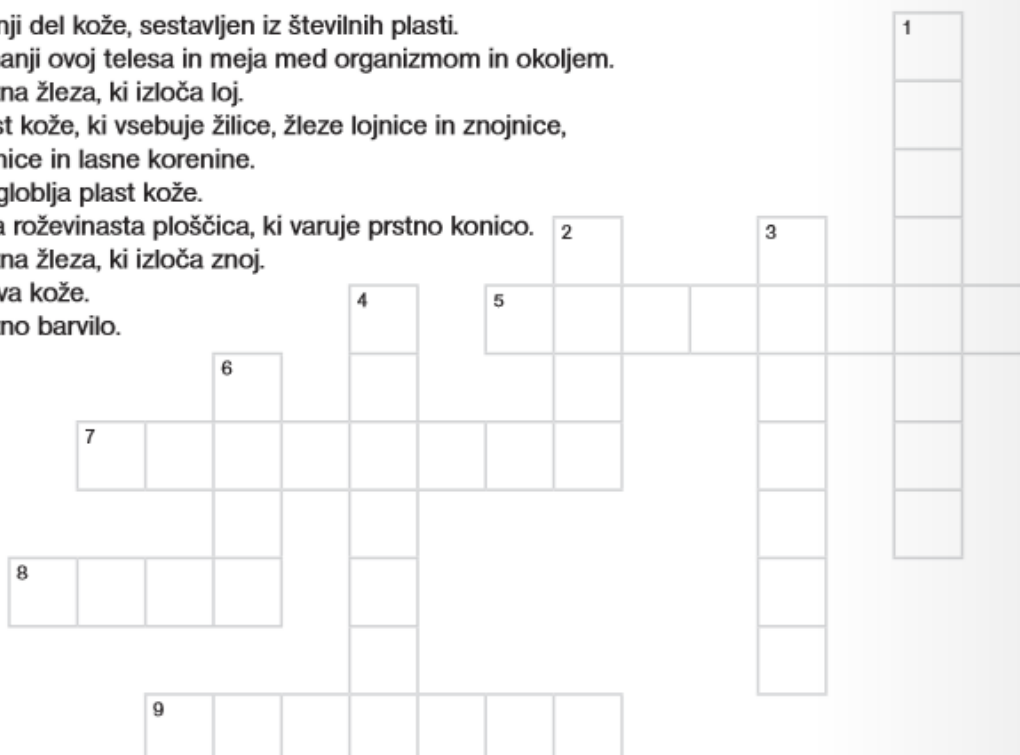
f) ✗ Ob dlakah je mišica naježevalka, ki se skrči in dlako dvigne, kadar te zebe.

g) ✓

2.

Reši križanko.

1. Vrhnji del kože, sestavljen iz številnih plasti.
2. Zunanji ovoj telesa in meja med organizmom in okoljem.
3. Kožna žleza, ki izloča loj.
4. Plast kože, ki vsebuje žilice, žleze lojnice in znojnice, čutnice in lasne korenine.
5. Najgloblja plast kože.
6. Trda roževinasta ploščica, ki varuje prstno konico.
7. Kožna žleza, ki izloča znoj.
8. Barva kože.
9. Kožno barvilo.

1. vrhnjica

2. koža

3. lojnica

4. usnjica

5. podkožje

6. noht

7. znojnica

8. polt

9. melanin